

Η συμμετοχή των Δωδεκανησίων στο Β' Παγκόσμιο πόλεμο *

Με την έκρηξη του ελληνοϊταλικού πολέμου το 1940 οι Δωδεκανήσιοι τόσο της ελληνικής διασποράς, όσο και των ιδίων των νησιών, έσπευσαν με ενθουσιασμό να αγωνιστούν στο πλευρό των Ελλήνων και των συμμάχων.

Ταχύτατα συγκροτήθηκε το Δωδεκανησιακό σύνταγμα, και, έπειτα από ταχύρρυθμη εκπαίδευση στους στρατώνες του Χαϊδαρίου Αττικής, αναχώρησε για το μέτωπο και μετά πολλές μετακινήσεις του σαν τμήμα της 1ης μεραρχίας πήρε μέρος στις επιχειρήσεις κατά των Γερμανών στο μακεδονικό μέτωπο και ειδικότερα στην περιοχή της πεδιάδας της Φλώρινας, σε συνεργασία με τμήματα Αυστραλών και Νεοζηλανδών.

Στην Αίγυπτο η κεντρική εκτελεστική επιτροπή των Δωδεκανησιακών εκεί οργανώσεων, έπειτα από συνεννόηση με το ελληνικό προξενείο της Αλεξάνδρειας, συγκρότησε τη από τους πρώτους 60 εθελοντές, που σύντομα αυξήθηκε και με άλλους, τιτλοφορήθηκε πρώτο Δωδεκανησιακό σύνταγμα και αργότερα πήρε μέρος στις μάχες του Αλαμείν και του Ρίμινι. Στην Αίγυπτο επίσης η ίδια επιτροπή με έγγραφο της προς την αγγλική πρεσβεία του Καΐρου στις 28 Αυγούστου 1940 έθεσε στη διάθεση της Αγγλίας τις δυνάμεις και τις υπηρεσίες της.

Πολλοί, εξάλλου, Δωδεκανήσιοι πολέμησαν στις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις και ανδραγάθησαν. Μνημονεύονται ιδιαίτερα ο ηρωικός ανθυπολοχαγός Αλέξ. Διάκος από τη Χάλκη, που έπεσε πρώτος στη μάχη της Πίνδου, ο επισημηναγός Παναγ. Ορφανίδης από την Κάρπαθο, ο Δημ. Δηλμπεράκης κ.ά.

Αλλά και πολλοί από αυτούς που έμειναν στα νησιά τους κατά τη διάρκεια του πολέμου πέρασαν οδυνηρές περιπέτειες, συνελήφθησαν και φυλακίστηκαν σαν ύποπτοι.

Η ιταλική κατοχή στα Δωδεκάνησα τερματίστηκε μετά τη συνθηκολόγηση και την ανακωχή που υπέγραψε η Ιταλία το Σεπτέμβριο 1943. Τότε την ιταλική κατοχή διαδέχτηκε η γερμανική, που κράτησε ως τις 5 Μαΐου 1945. Μετά τη συνθηκολόγηση της Γερμανίας, τα Δωδεκάνησα πέρασαν στην αγγλική στρατιωτική διοίκηση, που κράτησε ως τις 31 Μαρτίου 1947, όποτε τα νησιά παραδόθηκαν από τους Βρετανούς στο ναύαρχο Ιωαννίδη και υψώθηκε η ελληνική σημαία σε εκτέλεση της ειρήνης μεταξύ Ιταλίας και Ελλάδος – συμμάχων τον Οκτώβρη 1946. Η πλήρης ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων με την Ελλάδα πραγματοποιήθηκε στις 7 Μαρτίου 1948 και έκτοτε τα Δωδεκάνησα, έπειτα από πολύχρονες οδυνηρές περιπέτειες, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της Ελλάδος.

---

*
—

Άρθρο του **Σπυρίδωνος Λουκάτου** από το κεφάλαιο **ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1913 ΩΣ ΤΟ 1941** από τον ΙΕ τόμο της ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ της Εκδοτικής Αθηνών.

Τό μέτωπο πανηγυρίζει την νίκη

Τό κατόρθωμα

Μερικοί Δωδεκανήσιοι, εκκινήσαντες έκ τινος ελληνικού όρμου, απεβιβάσθησαν εις μίαν τών δώδεκα ελληνικών νήσων, συνέλαβον ολόκληρον τήν φρουράν τού φυλακίου τών καραμπινιέρων μετά τού οπλισμού των, επετέθησαν κατόπιν κατά τού ναυτικού φυλακίου τής ίδιας νησίδος, μέ αποτέλεσμα τόν φόνον ενός βαθμοφόρου καί δύο Ιταλών ακόμη, καί επέστρεψαν μετά τών αιχμαλώτων των εις τό σημείον τής εξορμήσεώς των. Ιδού εις ακόμη ηρωισμός από τούς αναριθμήτους τούς οποίους οι Έλληνες γράφουν εις τās σελίδας τής νέας ιστορίας των. Αι δώδεκα Ελληνικάί νήσοι είναι Ελληνικάί καί τό κατόρθωμα τών Ελλήνων Δωδεκανησίων εις τό χώμα τής πατρίδος των, ενθουσιάζει καί συγκινεί πάσαν ελληνικήν καρδίαν.

Εφ. Ο Τύπος, 19.11.1940

(«Μαρτυρίες '40-'41» τών Κ. Χατζηπατέρα & Μ. Φαφαλιού, σελ. 301)

Last updated: 8 August 2007